ISSN 1331-8411

KARIKA 065

glasilo Hrvatskog društva karikaturista rujan 2008.

TEMA BROJA:

Otto Reisinger
RETROSPEKTIVA

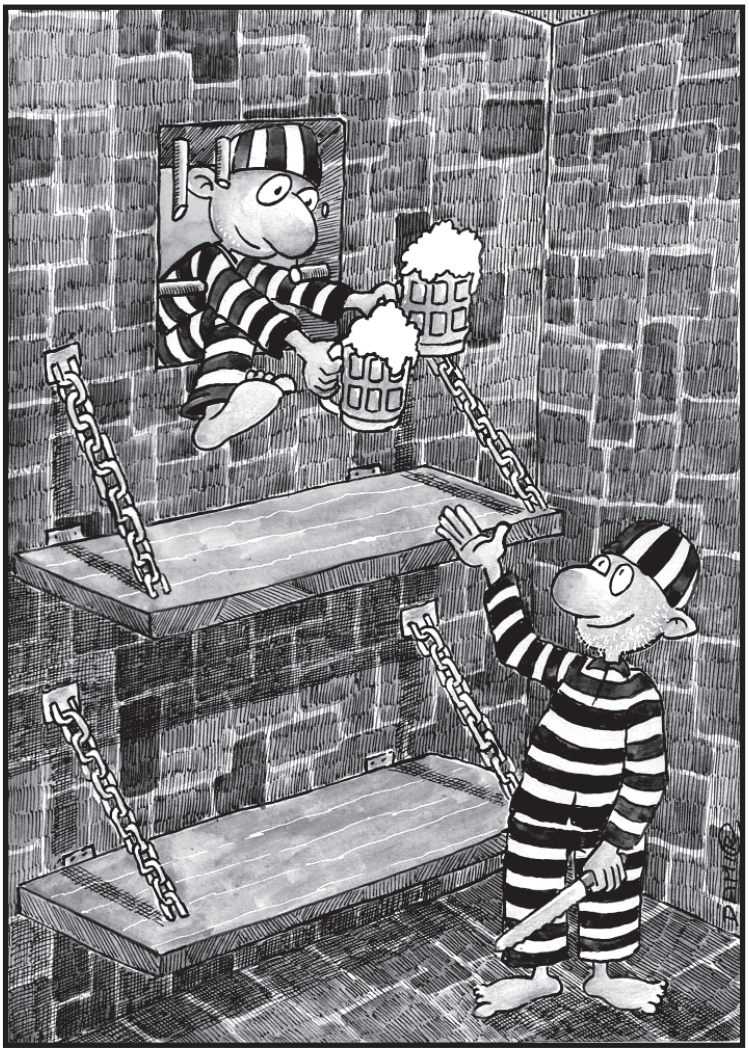
AUSTRIAN CARTOON AWARD, GRAZ 2008: Treća nagrada, Damir Novak

SOLIN 2008: Posebno priznanje, Nataša Rašović

SADRŽAJ

4 **TEMA BROJA: OTTO REISINGER - 'RETROSPEKTIVA'**
10 **INTERVJU: OTTO REISINGER**
12 **SOLIN 2008**
14 **OSKARFEST - Novi festival karikature**
15 **INTERVJU: DADO KOVAČEVIĆ**
16 **IZLOŽBA: MIROSLAV MIRKO REINER**
17 **STRIP: MANGA OSVAJA ZAPAD**
18 **UKRATKO...**
20 **DRAGUTIN TRUMBETAŠ: Izložba crteža iz Stare Gradiške**
21 **ODJECI S FESTIVALA**
22 **TABLICA FESTIVALA**

MONTREAL 2008: Posebno priznanje, Damir Novak

IMPRESSUM

Izdavač:
Hrvatsko društvo karikaturista
Savska 100
10000 Zagreb

Telefon:
(01) 4923 673
(samo četvrtkom od 19 do 21 sat)

Fax:
(01) 6687 695

E-mail:
hrvdrukar@gmail.com

Žiro-račun:
2360000-1101453975
kod Zagrebačke banke

Glavni urednici:
Zdenko Puhin
Predrag Raičević

Grafički urednik:
Predrag Raičević

Uredništvo:
Ivan Šarić
Janko Bučar

Dizajn i prijelom:
MEDIA**VEKTOR**
Studio za grafičko oblikovanje

TEMA BROJA:

Otto Reisinger RETROSPEKTIVA

U Klovićevim dvorima u Zagrebu je u utorak, 02.09.2008. u 20.00 sati otvorena veličanstvena retrospektivna izložba doajena hrvatske karikature Otta Reisingera pod nazivom ***RETROSPEKTIVA****. Postav izložbe, koji se proteže na cijeloj drugoj etaži muzeja na preko 1000 kvadratnih metara i sadrži preko 500 originalnih crteža, predstavlja presjek autorova stvaralaštva u proteklih šezdesetak godina, od njegovih prvih objavljenih radova daleke 1942. godine pa sve do danas.*

Izložba je tematski podijeljena u zasebne cjeline prema svom sadržaju, za što je izvrsno poslužio raspored prostorija unutar muzeja – svaka je prostorija izložba u malom, prikladno osvijetljena i dekorirana odgovarajućim artefaktima, pa postoji 'školska' soba, 'soba za odmor', 'bar soba', 'night club soba'...

Otvorenje izložbe, uz brojne poznate ličnosti iz svijeta umjetnosti, kulture i medija, uveličali su i visoki gosti – predsjednik Sabora RH Luka Bebić, potpredsjednik Sabora RH Vladimir Šeks, ministar kulture u Vladi RH Božo Biškupić, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić sa suradnicima.

I mediji su se iskazali – nema tiskovine ili elektronskog medija koji nije popratio otvorenje izložbe. Posebno treba istaknuti Ottin matični Vjesnik koji je velikim prilogom dan ranije najavio cijeli događaj.

Izložba je otvorena do 28.09.2008. Obavezno posjetiti!

S obzirom na tematsku raznovrsnost, kvalitetu crteža, uravnoteženost odnosa crteža i teksta, snagu ideje koja razotkriva, kritizira, provocira, i ono najvažnije, nasmijava, Oto Reisinger je nenadmašan karikaturist u Hrvatskoj. Osim što je svoje karikature i ilustracije objavljivao u gotovo svim važnijim novinama i časopisima u Hrvatskoj i na prostoru nekadašnje Jugoslavije, bio je često prisutan u europskom tisku tijekom nekoliko desetljeća a najviše tijekom sedamdesetih i osamdesetih. Od 1971. do 1990. bio je stalni suradnik švicarskog "Nebelspaltera", od 1974. do 1985. njemačkog "Quicka" i od 1975. do 1986. nizozemske "Panorame". Osim toga, povremeno je surađivao i u slavnom britanskom časopisu "Punch", kao i u nizozemskom "Het parool" i "De Telegraaf", njemačkom "Pardon" i "Neue Revue".

Oto Reisinger nije nikada mistificirao svoj posao

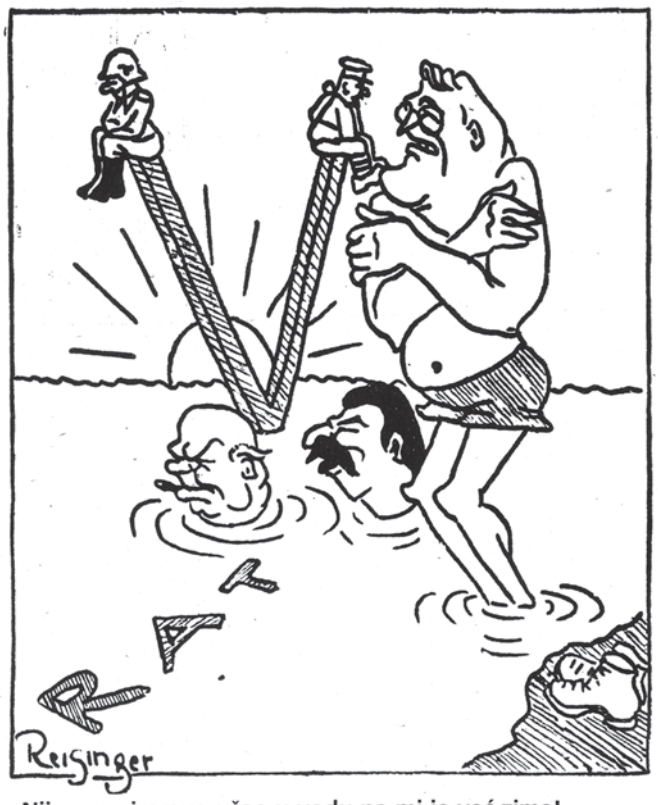

karikaturista niti svoju vještinu crtanja. U brojnim razgovorima objavljenim u tisku uvijek je isticao kako iza svega stoji samo uporni rad: "Ponekad mi uspije crtež od prve, a katkad ga oštrim do iznemoglosti, ali to ne znači da sam njime i zadovoljan. Bez rada nema ništa. Stalno isto ponavljam. Bez upornа rada i vježbanja ne brusi se ni jedan talent." Od djetinjstva s olovkom u ruci, preko srednjoškolskog razdoblja u kojem je zahvaćen Drugim svjetskim ratom stvarao gvaševe s realističkim prikazima likova partizana, do profesionalnog statusa karikaturista kojeg je stekao 1950. godine zaposlivši se u "Vjesniku" a to je ujedno i godina u kojoj je apsolvirao studij arhitekture, razvijao se Reisingerov rukopis u svojoj početnoj fazi.

Danas potpuno zaboravljene, prve objavljene Reisingerove karikature nalaze se u tjedniku "Šilo", u davnoj 1942. godini. Tada je Reisinger bio

srednjoškolac, u dobi od svega petnaest godina. Nešto kasnije, 1944. godine Reisinger prekida školovanje i odlazi u partizane da bi 1945. godine, nakon demobilizacije nastavio školovanje i crtanje karikatura u nekoliko listova: "Ilustrirane fizkulturne novine", "Studentski list", "Kerempuh". Studij arhitekture upisao je 1946. godine. Iako je postao diplomirani arhitekt, arhitekturom se nije nikada bavio.

-Nijesam ni pravo ušao u vodu pa mi je već zima!

(Šilo, 1942.)

Nakon početnog traganja za najprimjerenijim likovnim izrazom, Reisingerovo rukopisno sazrijevanje traje dugo, gotovo do šezdesetih godina, što ni u kom slučaju ne implicira slabije vrednovanje ranih radova. Dapače, Reisinger do šezdesetih ima radova vrhunske crtačke kvalitete, jednako dobrih karikatura kao i iz razdoblja njegove najveće popularnosti i prepoznatljivosti, od šezdesetih do devedesetih godina dvadesetog stoljeća. Lakoća i brzina kojom izvodi crtež može zavarati, naime, da put do crtačke vještine nije bio lagan.

Reisingerovu karijeru odredio je i jedno prijateljstvo stvoreno 1948. godine. Tada je Oto Reisinger upoznao karikaturistu Fritza Behrendta iz Nizozemske koji je u sklopu studentskih brigada došao u Zagreb i dobio kao nagradu šestomjesečnu studentsku stipendiju na zagrebačkoj likovnoj akademiji. Plodovi tog prijateljstva biti će vidljivi posebice od sedamdesetih godina kada je zahvaljujući trudu Fritza Behrendta Reisinger doživio afirmaciju izvan granica tadašnje Jugoslavije.

— Hoćeš li sada toplu sobu, ili u jesen pekmez od šljiva?

Logično, očekivano i razumljivo rukopisno mijenjanje tijekom prva dva desetljeća Reisingerova rada nikada nije bilo naglo i drastično te bi eventualna podjela u nekakve zaokružene cjeline ili faze bila umjetno stvorena i teško bi je bilo opravdati. Sve promjene događale su se tijekom malih pomaka u svakodnevnom radu, u kontinuitetu koji nikada nije dovodio u pitanje Reisingerovu sposobnost da stvara likovno uravnoteženu cjelinu u kojoj su efekti humora ravnomjerno raspoređeni između izraza lica, smiješnih pokreta ili stavova likova i ambijenta u kojem se nalaze. Osim toga, odnos jezgrovitog teksta i jasnog crteža bio je od početaka sve do danas uravnotežen i vješto potenciran kako bi se postigao što snažniji efekt humora. Najveća promjena koja se dogodila u njegovu stvaralaštvu bila je konceptualne prirode, a to se dogodilo s rođenjem njegova najpopularnijeg lika Pere 1961. godine.

Reisinger je jedan od rijetkih karikaturista koji podjednako dobro vlada portretnom i situacijskom karikaturom. Kada je riječ o portretnoj karikaturi, Oto Reisinger doista uspijeva sve bitne individualne specifičnosti svakog lika uočiti i prenijeti na papir. Proporcije pojedinih dijelova lica na Reisingerovim portretnim karikaturama drugačije su od stvarnih proporcija, ali ne samo da je zadržana prepoznatljivost lika nego možemo reći da je i intenzivirana istaknutim karakterističnim obilježjima portretirane osobe. Osim toga, kada na pojedinim portret-

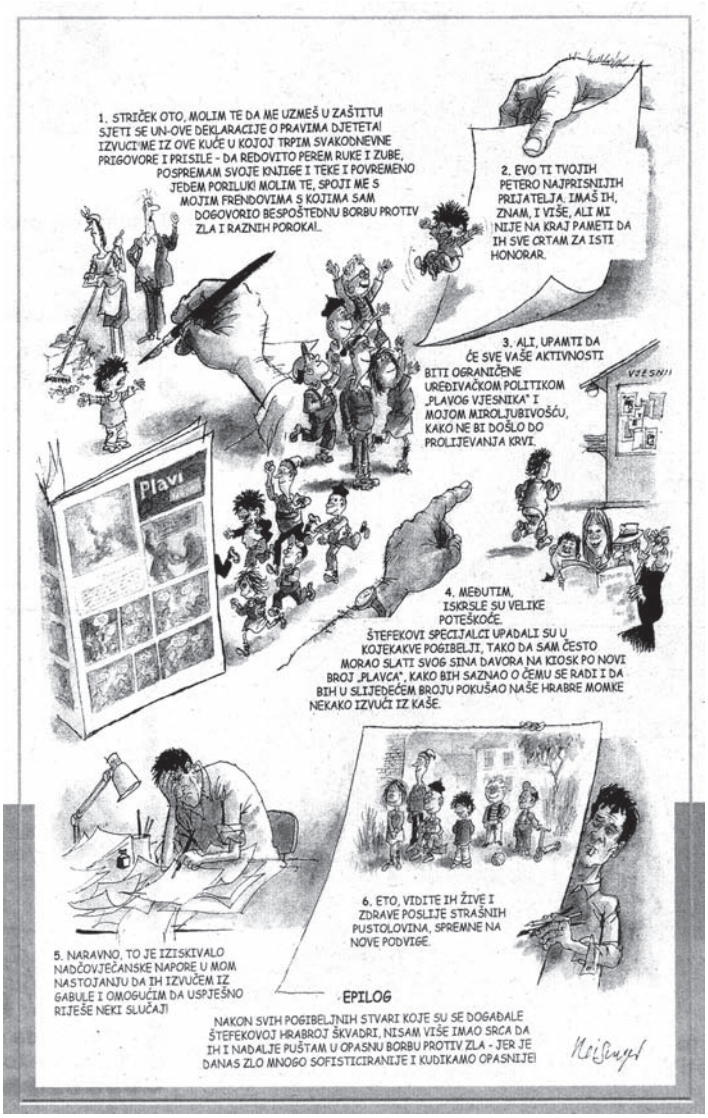
nim karikaturama uspije oživiti i specifičan pogled te osobe, tada do promatrača dolazi ona sugestivna moć karikature koja fascinira zbog živosti i prepoznatljivosti lika s jedne strane te istodobne svijesti da je sve nastalo suprotno uobičajenim sredstvima koje teže postizanju što vjernije sličnosti s prikazanom osobom.

Reisinger često crta i tijelo osobe. On ne propušta karikirati i način na koji osoba sjedi, proporcije tijela, pokrete ruku, a na koncu i karakteristične atribute. U svakoj pojedinoj portretnoj karikaturi sadržan je čitav niz ideja koje obilježavaju specifične karakteristike osobe i posla kojim se bavi.

Politička karikatura i portretna karikatura političara kod Ota Reisingera često su isprepletena tema. Politička karikatura bez portretnih obilježja političara teško može pogoditi cilj. Reisingerova sposobnost kombiniranja portretne i situacijske karikature rezultira snažnom i duhovitom porukom nabijenom značenjima koja su povezana uz karakterne osobine političara, uz političke smjernice pojedinog trenutka ili dugoročno zacrtanog političkog usmjerenja te uz stereotipe o nacionalnim karakteristikama i smještajem u karakteristični prostor za pregovore o važnom političkom pitanju. Reisinger jednako dobro pokriva unutarnju i vanjsku političku scenu. Bez prepoznatljivih lica političara, glavnih protagonista te karikature izgubile bi ono najvažnije – izgubile bi najozbiljnije osobe na svijetu koje su smještene u najkomičnije situacije. Bilo je i slučajeva da su mu pojedine karikature odbijene (zbog jedne političke karikature 1958. godine povučen je čitav broj tjednika "VUS"), ali često mu je "prolazilo" mnogo toga što drugima nije moglo proći, a što je bolje "pogađao" u srž problema

koji je mučio većinu stanovništva, to je postajao popularniji.

Na pitanje kako je moguće da je mogao toliko toga reći u vremenima kada nije bilo moguće slobodno se politički izražavati te da li je postojalo nekakvo političko zaleđe, da li ga je netko izravno štitio iz komunističke partije, Reisinger je odgovorio: "Znam da je teško vjerovati, ali nitko me nije štitio. Mislim da su me doživljavali kao dvorsku ludu. Kao što se nekada dvorskim ludama dopuštalo štošta što drugi nisu smjeli, tako se i mene u krugovima vlasti smatralo samo zafrkantom, šaljivđijom, komedijašem. I danas nitko ne smatra da je posao profesionalnog humorista zapravo ozbiljan posao." Osim toga, rekao je: "radeći godinama, naravno da sam stekao kriterije dokle mogu ići, a dokle ne."

Nevjerojatna je raznovrsnost i brojnost političkih ličnosti kao i vremenskog raspona u kojem Reisinger prati vanjsku politiku: od Musolinija, Hitlera i Staljina preko Hrušćova, Ču En Laja, Mao Ce Tunga, Adenauera, Eisenhowera, Brandta, Gadafija, Begina, Indire Ghandi, Margaret Tacher, Gorbačova, do Osame Bin Ladena i George W. Busha, samo su neki od protagonista svjetske povijesti druge polovice dvadesetog i početka dvadesetprvog stoljeća, koji su prikazani u nevjerojatnoj razlici između njihove deklarirane moći i stvarne nemoći da riješe probleme s kojima su suočeni. Tu okolnost Reisinger obilato koristi i vrlo lako postavlja u duhoviti kontekst. I u tim karikaturama Reisinger ističe da i iz tih najozbiljnijih i neprikosnovenih autoriteta svjetske politike, ponekad progovara glupost, ponekad obijest, ponekad zlo, ali isto tako da se vrlo često ponašaju kao djeca. Ta sposobnost, da u svakome vidi dijete koje uvijek ima potrebu za igrom – što je u smiješnom neskladu s godinama i političkim položajem karikiranog političara – iznimno je važna za Reisingerov rad i način na koji promatranjem ponašanja ljudi detektira duhovite elemente u onima koji odlučuju o sudbini svijeta.

Politička karikatura Reisingeru je ponovo postala važna, česta i neizbježna tema u vrijeme raspada Jugoslavije i u vrijeme domovinskog rata. "Ovaj rat isključuje lak humor jer je situacija preozbiljna. Ja nisam nikakav fanatični nacionalist, ali ono što se ovdje događa nemoguće je iskazati riječima. Ideja o Velikoj Srbiji zbog koje je živote izgubilo na tisuće ljudi, snažno me podsjeća na nacističku filozofiju. Zbog toga moram o tome govoriti svojim crtežima." rekao je Jo Brometu 1994. godine. Karikature s temama povezanim s ratom u Hrvatskoj Reisinger je objavljivao ne samo u Hrvatskoj nego i u međunarodnom tisku te je doprinosio spoznavanju tko je agresor a tko žrtva u prostoru bivše Jugoslavije u trenutcima kada svijet u početku nije gledao nimalo blagonaklono na raspadanje Jugoslavije, a poslije nije razumijevao niti previše mario "tko tu koga i zbog čega".

Ipak, dio Reisingerovih karikatura nadrasta svoj dnevni ili tjedni ritam jer zahvaćaju temu koja je problem koji duže ili trajno zaokuplja svijet ili neku lokalnu zajednicu. Tako je u njegovu golemom opusu nastao i niz karikatura koje su tematski vezane uz probleme koji muče čitav svijet, poput karikatura koje osuđuju ratove, glad u svijetu, probleme s vodom, naftom ili terorizmom. Ponekad ostajemo zapanjeni duhovitošću ideje i ne primjećujemo da takve karikature ponekad uopće nisu smiješne. To su karikature koje nastaju u nemogućnosti suprotstavljanja globalnim problemima gladi, terorizma ili ratova. Ostala je samo mogućnost osude: što je osuda na karikaturi snažnija, to je frustriranost autora i čitaoca manja a nada da će se konačno nešto poduzeti postaje veća. Reisingerov rad čitavo vrijeme se širio s matičnog dnevnika "Vjesnik" na druge časopise tadašnjeg "Novinsko izdavačkog

poduzeća Vjesnik". Od 1953. te tijekom šezdesetih surađivao je u tadašnjem najutjecajnijem tjedniku "VUS"-u, u "Areni" od 1959. godine, a u "Startu" od 1969. godine. Reisinger je u svakoj od tih revija ili magazina ostavio svoj biljeg u različitoj mjeri i na različite načine. Dok je u "VUS"-u objavljivao pretežno političke karikature, u "Areni" su prevladavale teme vezane uz film, televiziju, kazalište i svakodnevicu, a u "Startu" je prevladava erotika uz svakodnevne teme, uvijek u skladu s uređivačkom koncepcijom. U matičnom "Vjesniku", osim što od 1961. počinje crtati Peru, javlja se i dalje s političkom karikaturom ili ilustracijom raznovrsnih tekstova.

Sedamdesete su za Reisingera značile i snažniji prodor u europski tisak. U Reisingerov potencijal vjerovao je njegov prijatelj Fritz Behrendt koji ga je povezao 1971. godine sa švicarskim "Nebelspalterom". Ta suradnja značila je stvarati karikature za dvije stranice svakog tjedna i trajala je sve do 1990. godine. Behrendt je tada Reisingeru napisao predgovor za prvu knjigu karikatura "Amor... Amor.." koja je objavljena 1973. u Nizozemskoj. Iste godine Behrendt je pomogao organizirati Reisingerovu samostalnu izložbu u Amsterdamu, te ga postepeno povezivao s raznim izdavačima. Osim s švicarskim "Nebelspalterom", najdugotrajnije suradnje bile su s njemačkom revijom "Quick" (od 1974. do 1985.) te s nizozemskom "Panoramom" (od 1975. do 1986.). Povremeno je objavljivao i u revijama kao što je britanski "Punch", nizozemski "Het parool" i "De Telegraaf", njemački "Pardon" i "Neue Revue". Razumljivo je da su se neke karikature objavljene kod nas pojavile u europskom tisku i obrnuto. To znači da je postojao dugotrajan interes za Reisingerovim karikaturama i da su podjednako bile razumljive i dobro prihvaćene u svim sredinama gdje su se pojavile. Reisingerova urbana kultura i pogled na životne okolnosti i navike iznimno su i hrvatski i europski.

Iako je tematski nevjerojatno raznolik, u svom rukopisu i likovnom izrazu općenito, Reisinger se od šezdesetih godina do danas nije mnogo mijenjao. Njegov rukopis je zbog svakodnevnog rada postao lako prepoznatljiv iako je u jednom dijelu karikatura težio jednostavnosti a u drugom postizao gotovo baroknu raskoš. No ključ za razumijevanje posebnosti Reisingerove karikature nije samo u crtačkoj vještini već leži u karakteristikama njegova humora.

Kakvi su zapravo Reisingerovi likovi? Kada postavljamo to pitanje, ne mislimo na njihove često smiješne stavove ili proporcije tijela, nego na njihova emotivna stanja koja bi, prema očekivanjima u karikaturi trebala biti kao i sve drugo pretjerana, odnosno vrlo ekspresivna. Reisinger postupa upravo suprotno. On ističe emotivna stanja svojih likova ali bez patetike ili pretjerane ekspresije. Ta suzdržanost je neobična jer očekujemo pretjerivanje u sreći, tuzi, strahu, ljutnji, nježnosti, ljubavi, razočaranju, a tih pretjeranosti nema ili ih nalazimo vrlo rijetko, pa čak i tada je njihovo djelovanje najčešće "produženo" na stanje, a ne na određeni trenutak. Reisingerovi likovi vrlo rijetko viču, trče ili skaču a zapravo se nerijetko nalaze u dramatičnom stanju ili u trenutku odluke. Emotivnih stanja kod Reisingera ima, i to mnogo, ali su to emotivna stanja koja se odražavaju u stavu lica, mimici i položaju tijela (primjerice: pogledi grupe dobro opremljenih i iskusnih ribiča na rivi koji ništa nisu ulovili i koji gledaju prema klincu koji najjednostavnijom udicom izvlači ribu za ribom). Upravo takvim postupkom postiže još veću snagu uvjerljivosti i duhovitosti situacije. To se događa i u situaciji kada bračni par ulazi u stan nakon ljetovanja a zatečeni provalnik

ljutito kaže kako je krajnje neodgovorno s njihove strane što su se vratili tri dana prije predviđenog roka. Slične primjere mogli bismo navoditi unedogled a svi bi dokazivali isto. Reisinger emocije suspreže, drži ih pod kontrolom poput pravog kultiviranog srednjoeuropejca što Oto Reisinger i jest. Ujedno, ta emotivna suzdržanost ili samokontrola je sasvim sigurno bila izvrsno primana kod Engleza, Holanđana i Nijemaca koji su mogli vidjeti takav tip humora kao svoj.

Reisinger je u hrvatskom tisku a djelomično i na području prostora nekadašnje Jugoslavije najveću popularnost stekao s likom Pere kojeg je u karikaturama crtao i objavljivao svakodnevno preko trideset godina. Pero nije bio heroj, nego je često bio slika primitivnog ponašanja i mentaliteta i slao je poruku da takvo ponašanje nije poželjno. Pero je fenomen množine a ne pojedinačnog crteža ma koliko on bio duhovit. Pero je pojedinačna minijaturna epizoda iz života, zadržani trenutak koji traje do izlaska idućeg broja novina. Njegova popularnost sudbinski je povezana s sudbinom novine u kojoj živi. Pero predstavlja povijest svakodnevice u Hrvatskoj koja pokazuje da ma koliko se političke i tehnološke okolnosti iz desetljeća u desetljeće mijenjale, temeljne životne potrebe ostaju uvijek u suštini iste.

Reisinger je ostavio značajan trag i u stripu (Štefekove pustolovine), te ilustriranju knjiga (više od 40 naslova), kalendarima, plakatima, čestitkama, pa čak i motivima za tanjure i šalice. Reisinger se nikada nije osjećao kao umjetnik, niti je tome težio. Prije bi prihvatio da ga se smatra novinarom koji se izražava likovnim jezikom, likovnim humoristom, kroničarom i komičarom. On je nesumnjivo karikaturist velike crtačke vještine i raskošnog rukopisa koji inteligentno usklađuje prostor, likove i sadržaj prizora. Na inventivan način povezuje sliku i tekst koji međusobno usklađeni dovode do željenog efekta, do "reisingerovskog" humora. Reisingerovo (potpuno ispravno) neprihvaćanje poistovjećivanja s likovnim umjetnicima, podsjeća nas na misao da je prije umjetnosti kakvu danas poznajemo postojala samo primijenjena umjetnost (Arnold Hauser), misao koju zaboravljaju svi koji minoriziraju ili podcjenjuju primijenjene umjetnosti kao i vrijednost onih koji primijenjenu umjetnost stvaraju. Ne zaboravimo da je Reisingerova publika često nadilazila brojku od nekoliko stotina tisuća ljudi u visokim nakladama raznih hrvatskih i inozemnih tiskovina. Njegov utjecaj na svakodnevicu širokih slojeva, od politike do erotike, kroz različite medije od karikature i stripa do ilustracije i plakata traje duže od šezdeset godina. Ako je Oto Reisinger "samo" vrhunski karikaturist, niti manje niti više od toga, koji otkriva tko smo i što smo, koliko smo i kada različiti od drugih ili slični drugima u svijetu, onaj koji podjednako dobro tretira individualne i univerzalne značajke, koji zafrkava i provocira, onaj koji razumije nepravde koje trpi većina, onda je to "samo karikaturist" doista mnogo.

www.galerijaklovic.hr

U tjedniku Nacional, broj 666 od 19.08.2008. objavljen je, na pet stranica veliki, intervju s doajenom hrvatske karikature, jednim i neponovljivim Ottom Reisingerom. S Ottom je u ugodnoj atmosferi njegove kuće na Osoru na Cresu razgovarala nacionalova novinarka Nina Ožegović.
Prenosimo najzanimljivije dijelove intervjua.

Nacional: Počeli ste objavljivati kao srednjoškolac u tjedniku 'Šilo'. Što Vas je privuklo karikaturi?

U tom listu objavio sam samo nekoliko karikatura 1942/43. no ta suradnja nije bila ozbiljna. Već sam iduće godine otišao u partizane, gdje sam radio portrete u gvašu. Danas ih ne bi znao naslikati – izgledaju kao da ih je radio akademski slikar. Nakon rata upisao sam arhitekturu i surađivao u Studentskom listu i Kerempuhu pa sam imao džeparac. Ilustrirao sam knjige, radio reklame i plakate, motao se oko crtanog filma i stripa, studirao, bavio se sportom – skijanjem i tenisom, pa sam nakon 10-godišnjeg apsolventskog staža diplomirao arhitekturu.

Nacional: Vaš najpopularniji lik Pero, ribič kao i Vi, stvoren je 1961. Kako je nastao i kako tumačite njegov uspjeh?

Po uzoru na neke engleske novine, predložio sam Vjesniku karikaturu sa stalnim likom Perom, strasnim ribičem, običnim malim čovjekom, koji se bori sa svakodnevnim problemima, a oni su moj prijedlog objeručke prihvatili. Kad sam nacrtao nekoliko karikatura, shvatio sam u kakav sam se drek uvalio. Bio sam mlad i naivan. Zatim sam mu smislio ženu Klaru i sina Štefeka, a zatim i cijelu obitelj, jer im uvijek možeš nešto zgodno strpati u usta. I počeo sam kroz lik Pere komentirati najrazličitije teme, od Opatijskog festivala, preko stanova, poskupljenja i neimaštine, do zdravstva, ekologije i turizma. Čitatelji su to prihvatili jer su našli sebe u tim karikaturama. Znate, visoka politika ne zanima 99 posto ljudi jer znaju da ništa ne mogu promijeniti; ljude zanima preživljavanje, borba za egzistenciju.

Nacional: Poznati ste i po političkim karikaturama u kojima niste štedjeli niti hrvatske političare. Kako ste uspijevali u tome?

Nekad se nije mogla javno zajebavati vlast pa sam kroz lik Pere ili njegova sinčića govorio mnogim problemima. Kad sam o ozbiljnim stvarima govorio kroz lik Štefeka , onda je to poprimilo lakši ton. Moj Pero je mijenjao zanimanja, tako je jednom bio direktor, a već drugi dan portir, ovisno

o temi, a ja sam kritizirao društvenu i političku situaciju u granicama koje su se tada tolerirale. A i ja sam prokužio što mogu reći. Dobio sam status zajebanta, dvorske lude koja je mogla svašta reći i ne biti za to kažnjena. Doduše, mnogo mojih karikatura nikad nije bilo objavljeno, jer su ih urednici cenzurirali znajući što mogu, a što ne mogu objaviti. Čak je jedan broj VUS-a bio zaplijenjen zbog moje karikature s brkatim Nikitom Hruščovom i tekstom 'Brkove brijemo, ili ostavljamo, tovariš Nikita'. Rusi su protestirali i VUS je povučen, no dio tiraže je već bio rasprodan. Završili smo i na sudu, no protiv mene nije bilo nikakvih sankcija.

Nacional: Radili ste 80-ih plakate za British Telecom. Kako je došlo do suradnje?

Jednog petka zazvonio je telefon i neki muški glas ponudio mi je suradnju s British Telecomom, a ja sam pomislio da me netko od prijatelja – zajebava! Rekao mi je još da mi ne može telefonom objašnjavati detalje nego da sjednem u avion i u utorak dođem u London, te spustio slušalicu. Sad sam bio posve siguran da me je netko zajebavao. Međutim, to poslijepodne je stigao telegram u kojem je bilo napisano kome se trebam javiti u Londonu, koliko se stanica trebam voziti metroom, gdje mi je hotel i slično. Zatim mi se javio službenik JAT-a rekavši mi da mogu podići avionsku karku business klase za London. Sjeo sam u avion i javio se art directoru British Telecoma, koji mi je objasnio da trebaju plakat za nove , plave govornice za strance, koje namjeravaju postaviti. U papirnici sam kupio jeftini dječji blok s papirom i bojicama, a u hotelu na brzinu nacrtao tri skice. Svidjele su im se sve tri, no razradio sam dvije karikature i oni su po njima napravili plakat, variran na raznim jezicima. Poslijepodne je motorom do hotela došao dostavljač s kacigom i uručio mi kovertu s ogromni honorarom od 4500 funti. U to su vrijeme činovnice imale tjednu plaću od 40 funti, a ja sam za taj iznos mogao kupiti rabljeni jaguar s kožnatim sjedalima. Kako su unutra bile krupne novčanice, zamolio sam ga da mi ih zamijeni u manje apoene. Čekao sam ga više od sata i već sam počeo strahovati da se neće vratiti. Tada se pojavio, zapuhan i oznojen, bacio mi kuvertu na krevet, a novčanice su se raširile kao šplik karata po krevetu. Tada sam se bacio u potragu za stvarima koje su od mene naručili Pavica, Davor i snaha.

Nacional: Jeste li tih godina dobro zarađivali?

Sav novac koji sam zaradio crtajući za te europske listove ulupao sam u kuće u Osoru na Cresu, zatim u sinov stan, pa u neke automobile, odlaske u Graz i Trst, skijanje, putovanja... Prvo smo prije 50-tak godina kupili staru kamenu kuću u Osoru, koju sam morao adaptirati. A zatim sam 90-ih izgradio novu kuću, jer smo staru počeli iznajmljivati. Spali smo na jednu penziju, koja nije dovoljna za život, pa radim i dalje, redovito za Vjesnik, a povremeno i za neke europske listove. Možda sam mogao i više zaraditi. Jednom su mi došli predstavnici velike švicarske kompanije želeći kupiti moju karikaturu kao dar svom direktoru. Rekao sam im uobičajenu cijenu od 1200 švicarskih franaka, a tada su moji kolege iz redakcije digli vatru rekavši mi da su to multimilijarderi, koji bi ne trepnuvši platili i pet puta veću cijenu.

Nacional: Razlikuju li se današnje karikature u kapitalizmu od onih socijalističkih? I kako ih smišljate?

Stalno čitam novine, moram biti u toku. Uvijek sam radio brzo, a ideje su same navirale. Pročitam da je opljačkana mjenjačnica ili banka i tada napravim o tome karikaturu. U sedmadesetima jako me inspirirala inflacija, primjerice, jednom sam napravio karikaturu s Perom na moru, koji je trgovcu s lubenicama rekao: 'Molim Vas, odsijecite mi komad za 200.000 dinara!' Danas je karikatura, čini se, prošlost, ne samo u nas nego i u svijetu. Više nije sastavni dio novina kao što je nekad bila. Nekad je svaki list, koji je držao do sebe, objavljivao i političku karikaturu. Danas je sve požutjelo i nema više ozbiljnih listova, a novine su prepune reklama. Redakcije radije uzimaju lovu za oglase nego da karikaturistima plaćaju za njihov rad. Danas je to zajebantsko zanimanje, kao nekada glumačko, kad nijedan otac nije htio dati kćer za ženu nekom glumcu. Čak je postalo nevažno kako je karikatura nacrtana.

DAMASK 2008: Posebno priznanje, Miloš Panić

Austrian Cartoon Award 2008

ACA 2008 Graz, *detalj s dodjele nagrada*

21.06.2008. održana je u Grazu dodjela ovogodišnjih nagrada Austrian Cartoon Award 2008 na kojoj je član HDK Damir Novak osvojio 3. mjesto u kategoriji Humor od ukupno 912 radova pristiglih za tu kategoriju.

Kako nam Damir svjedoči, svečanost dodjele nagrada je organizirana u luksuznom ambijentu Cityparka u Grazu kojoj je prethodila gala večera. U takvom *hoch* okruženju je organizator sve sudionike držao napete do samoga kraja jer su dobitnici nagrada prozvani na samoj svečanosti. Dodjela nagrada nije bila popraćena uobičajenom izložbom radova već su bili izloženi samo nagrađeni radovi.

U luksuznom popratnom katalogu se nalaze i radovi članova HDK Josipa Kovačevića, Ivana Haramije, Roka Idžojtića i Miroslava Gerenčera.

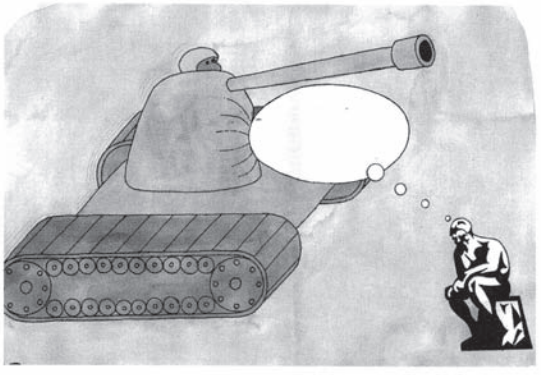
Damiru i supruzi su na dodjeli nagrada društvo pravili Petar Pismestrović, član HDK i jedan od organizatora samog festivala te njegova supruga.

SOLIN 2008

U Domu kulture u Solinu je 27.08.2008. otvorena 4. Međunarodna izložba karikatura Solin 2008. U jakoj konkurenciji velikog broja pristiglih radova – najviše do sada - Grand Prix je osvojio bugarski karikaturist Valentin Georgiev. Od članova HDK najbolje se plasirala Nataša Rašović čiji je rad osvojio Specijalno priznanje.

Izložba je imala humanitaran karakter jer je bila prodajnog karaktera a novac od prodaje je bio namijenjen dječjem odjelu solinskog Doma zdravlja. Grad Solin je otkupio prvonagrađeni rad za 1700 eura što je potaklo i ostale da se priključe te je tako najveći broj radova s izložbe našao kupca.

HDK je na samom otvaranju imao dobru reklamu zahvaljujući g. Mladenu Vukoviću koji je imao riječ na otvaranju i koji je nabrojio sve uspjehe HDK u svijetu.

DAMASK 2008: Posebno priznanje, Louis Postruzin

Intervju sa Valentinom Georgievim, ovogodišnjim dobitnikom Grand Prixa Solin 2008

Razgovor vodio: Marko Ivić

Marko Ivić, organizator festivala u Solinu i Valentin Georgiev, ovogodišnji laureat

KARIKA: Valentin, što za Vas znači ovaj GRAND PRIX u Solinu?

Kao i svakom karikaturistu na svijetu tako i meni svaka nagrada znači nešto veliko, a pogotovu kad je dobijete u zaista velikoj konkurenciji. Ovaj festival u Solinu ima temu "arheologija" koja je meni veoma bliska a kako vidim i drugima autorima diljem svijeta.

KARIKA: Kakvi su Vaši dojmovi nakon otvaranja festivala i dali možete ovaj festival usporediti s nekim festivalom u svijetu?

Kako smo vidjeli na samom otvaranju je bilo mnogo ljudi ovdje u Solinu što je siguran znak da karikatura nalazi svoje mjesto u likovnoj umjetnosti kako u Hrvatskoj tako i u svijetu. A što se usporedbe tiče ne bih o tome jer svaki festival za sebe ima nešto specifično. Znam za festival u Zagrebu a u Blatu sam bio jer sam dobio nagradu kao i na festivalu u Marostici gdje sam također nagrađen. Čini mi se da Marostica ima samo dobar katalog možda najbolji a na samoj izložbi je nećeš vjerovat postavljeno malo radova oko 40 i nema kako vi kažete "šušura" oko samog festivala. Ovdje je vidim bilo mnogo medija a i nacionalna televizija me intervjuirala čega nije bilo u Italiji. Još da kažem da su svi festivali u Turskoj odlični.

KARIKA: Da li možete živjeti od karikature?

Pa da ti kažem mogu. Ja sam profesionalac i samo to radim u životu te crtam za mnoge medije a i akdemski sam slikar pa radim i slike za kolekcionare koje se dobro prodaju u Bugarskom nacionalnom muzeju. A u zadnje vrijeme me hoće i nagrade na festivalima pa se i tu nešto zaradi.

KARIKA: Koliko hrvatskih karikaturista poznajete i što možete reći o Hrvatskoj karikaturi? Koga najviše cijenite od crtača u svijetu?

Znam da ste Vi Hrvati dosta uspješni na raznim festivalima. Kad dobijem neki katalog vidim da ste u njemu zastupljeni a najviše onaj kako se zove Damir Novak mislim da on najviše crta. Znam za Reisingera, za Serdarevića i još neke ne mogu se sjetiti kako se zovu no Hrvati imaju jako dobre karikaturiste. Znam za izložbu Reisingera i veoma mi je žao što neću biti na njoj. On je bratko najdobar u cjelom svijetu. Majke mi. A i ti si mnoga dobar no malo crtaš. Hajde napravi nešto za festival u Bursi.A da u svijetu je broj 1 Kosobukin. Taj je lud. Imao sam ga priliku upoznati u Turskoj, taj bi i Crno more popio da je votka. Ha-aha. Kaže on meni da karikaturisti ne jedu nego smo piju!

KARIKA: Kakvi su Vaši dojmovi o gradu Solinu?

Veoma veliki. Vidio sam mnogo arheoloških spomenika u ova tri dana koliko sam ovdje i mogu reći da me sve to oduševilo. Mali grad sa mnogo spomenika pa mi je sad jasno zašto je i tema arheologija. I da ti kažem da se za Solin preko karikature čuje diljem svijeta no za Split malo..malo. Znam za male gradove u svjetu gdje su festivali karikature turistička atrakcija a kako vidim možda to bude i u Solinu jer sam danas vidio neke kineze turiste koji obilaze galeriju.

KARIKA: I za kraj, kako je sa karikaturom u Bugarskoj?

Nije dobro. Malo nas je a najaktivniji smo ja, Rumen Dragostinov i Ivailo Cvetkov. U našim novinama malo imamo prostora pa radimo za neke medije vani. Ali generalno rečeno za razliku od Hrvatskih karikaturista mi Bugari smo još u povojima ha-ha kao i u nogometu ha-ha-aha. Mnogo ste bolji...!

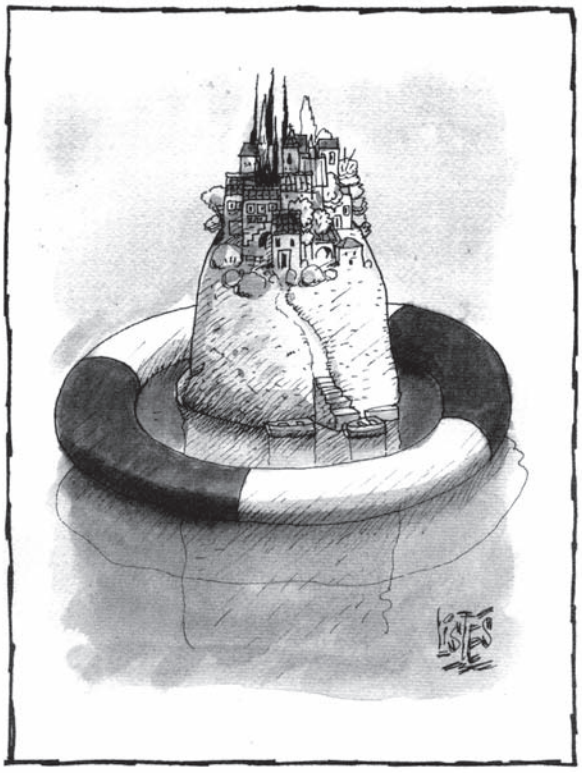
Novi festival karikature!

Godinama već *malo-velo misto* Osor ubacuje vrckavosti, nestašluke, budalaštine i nepodopštine, što turističke što domaćinske, u karikature Otona Reisingera (a donedavno i Alojza Ševčika), koji su šezdesetih godina prošlog stoljeća ovdje stvorili svoj drugi dom. Pa kako svako ljeto osorskim trgom odjekuje karakteristični Reisingerov glas smijući se već unaprijed svome vicu ili anegdoti, zar nije logično da je taj glas i smijeh prizvao indirektno u mali vječni grad i druge karikaturiste. Svoja je leđa podmetnuo cijelom projektu Dragutin Dado Kovačević, također karikaturist, iz susjednih Nerezina, koji sve češće i žešće osvaja medijski prostor.

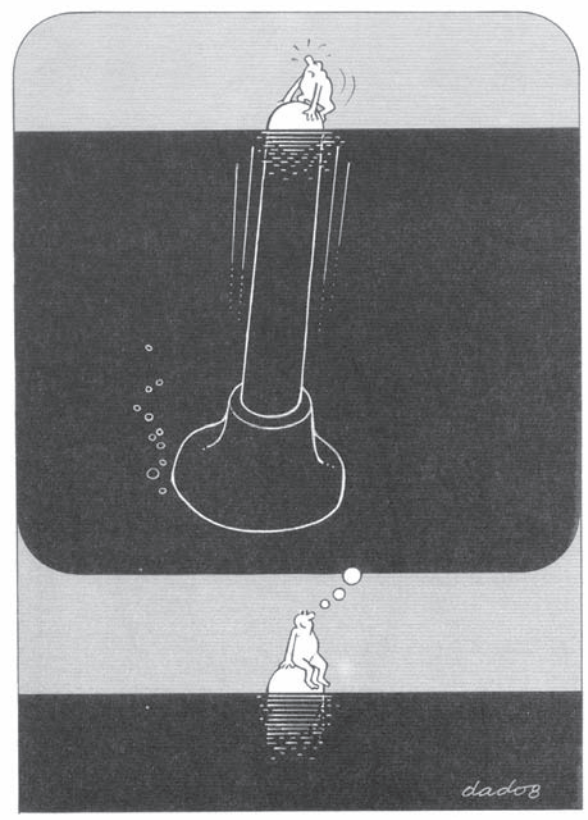
Branka Hlevnjak, iz kataloga Oscarfesta, prvog festivala karikature u Osoru na Cresu

Tema: OTOK

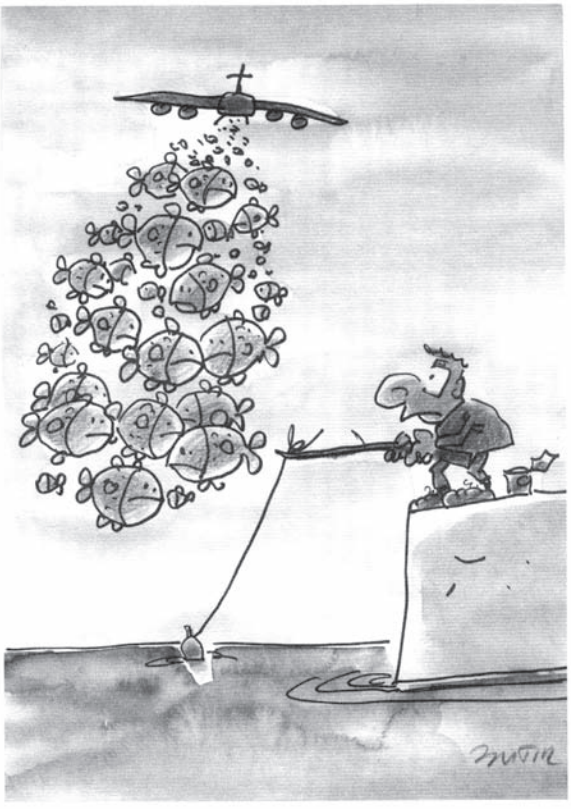
01 OSCAR fest

Nikola Listeš

Dragutin Dado Kovačević

Slobodan Butir

INTERVJU: Dragutin Dado Kovačević

SVE JE VELIKA IGRA

Povodom pokretanja novog međunarodnog festivala karikatura Oskarfest u Osoru na Cresu, ***Hrvatsko slovo*** je objavilo razgovor s akademskim slikarem grafičarem, karikaturistom i dizajnerom, ujedno i članom HDK, Dragutinom Dadom Kovačevićem, autorom koncepcije festivala i organizatorom. Ovdje prenosimo dijelove razgovora...

Vi ste autor koncepcije i organizator Međunarodne izložbe karikatura Oskarfest u Osoru. Odakle ta pošalica s uglednom filmskom nagradom Oscar?

Os-kar-fest je skraćenica za osorski karikaturalni festival, a može se čitati i Osor-cartoon festival, dakle i na engleskom, jer je riječ o međunarodnoj izložbi. Sudjeluje četrdesetak autora iz Mađarske, Italije, Slovenije, Crne Gore, Australije i naravno Hrvatske. I maskota Festivala nalikuje statui filmskog Oskara samo što je naš lik neobrijan, puno deblji, stoji na bočici tuša, a umjesto na mač, oslonjen je na crtaće pero.

Na Oskarfestu izlažu brojni ugledni hrvatski karikaturisti poput Mihatova, Reisingera, Puntarića, Pahernika i drugih. Što Vas je ponukalo da u Osoru organizirate Međunarodnu izložbu karikatura?

Dugogodišnje druženje s već legendarnim Otonom Reisingerom koji živi i djeluje u Osoru; u Osoru je ljetovao i Alojz Ševčik, tu je organizirano već nekoliko izložbi karikatura. Ideju o festivalu je rado prihvatio Mjesni odbor Osor i ustupio prostor Društvenog doma za održavanje izložbe. Također je Turistička zajednica Malog Lošinja poduprla Festival određenim sredstvima, a priključili su se brojni prijatelji u realizaciji kataloga, plakata i glasačkih listića, te nagrada publici, poput Pizzerie Orfej i Udruge Design Art.

Već prvih dana međunarodna osorska publika primila je s oduševljenjem izložbu karikatura tematski vezanu na otok, te se ljudi međusobno animiraju na posjet. Kako ste to postigli?

Svakako je važan atraktivan položaj izložbenog prostora na centralnom trgu uz prelijepu katedralu Jurja Dalmatinca, gradsku vijećnicu, biskupsku palaču, kvaliteta radova ali i nagradna igra za posjetitelje. Osim što glasuju za najbolju karikaturu, imaju mogućnost osvojiti nagradu strugalicom: majicu festivala, karikaturu, katalog izložbe, razglednicu s jednom od karikatura te pizzu, sladoled.

FOKUS, 11.07.2008.

Pred nekoliko je dana hrvatski grafičar, dizajner, crtač i karikaturist Dragutin Dado Kovačević dobio međunarodno priznanje i nagradu za idejno i dizajnersko rješenje znaka UNESCO-ve Konvencije o zaštiti nematerijalne kulturne baštine, koje je izabrano na međunarodnom natječaju između više od 1000 umjetnika natjecatelja iz cijelog svijeta. Rješenje Dade Kovačevića postalo je službenim znakom UNESCO-a i koristit će se na svim UNESCO-vim materijalima za nematerijalnu baštinu svijeta.

Dragutin Dado Kovačević rođen je 1954. u Petrinji. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u Zagrebu. Diplomirao je 1978. na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, u grafičkoj klasi profesora Ante Kuduza. Grafičkim oblikovanjem bavi se od studentskih dana, karikaturom odmalena - intenzivnije u novom tisućljeću. Za crtež, grafiku, grafičko oblikovanje i karikaturu dobio je brojne nagrade, priznanja i otkupe. Izlagao je na petnaest samostalnih izložbi i preko stotinu skupnih u Hrvatskoj i inozemstvu.

Samostalni je umjetnik od 1981. godine. Član je Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika (HSZU), Hrvatskoga društva likovnih umjetnika (HDLU), Udruge likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti Hrvatske (ULUPUH), Hrvatskoga društva karikaturista (HDK), Udruge Design Art i ART Tour - Nerezine.

IZLOŽBA: Majstori i figure
MIROSLAV MIRKO REINER
(1908 - 1944.) i njegove karikature

U Gradskom muzeju u Karlovcu je od 19.03. do 30.04.2008. postavljena izložba portretnih karikatura Miroslava Reinera pod nazivom Majstori i figure. Tom izložbom je Gradski muzej Karlovac obilježio stogodišnjicu autorova rođenja. Izlaganjem Reinerovih karikatura i fotografija iz obiteljskog albuma obitelji Reiner, odana je počast toj zaslužnoj karlovačkoj obitelji, te predstavljen dio kulturne povijesti grada Karlovca.

Miroslav Reiner rođen je 02.04.1908. u Karlovcu. Godine 1932. završava studij. Obrazovan, likovno nadaren, širokih interesa i financijski zbrinut ne žuri sa zapošljavanjem. Obzirom da je amatersko bavljenje karikaturom u periodu između dva svjetska rata bilo u modi, zapravo bi bilo čudno da se Miroslav Reiner, kao u društvu omiljeni i za karikaturu dokazano nadareni pripadnik zlatne karlovačke mladeži, nije posvetio karikiranju istaknutih karlovačkih ličnosti.

Vrhunac svog karikaturističkog rada Miroslav Reiner doživljuje 1934. godine samostalnom izložbom portretnih karikatura. Nemirna vremena koja slijede odvode Reinera naposljetku u NOVJ gdje pod nerazjašnjenim okolnostima smrtno stradava 1944.

Karikature Miroslava Reinera su preko sedamdeset godina bile izgubljene za karlovačku javnost. Iako su karikirani modeli bili uistinu najistaknutiji predstavnici društvenog, kulturnog i političkog života Karlovca u periodu između dva svjetska rata, svi do jednoga su ubrzo pretvoreni u figure kojima su ratne strahote na ovaj ili onaj način odredile i zapečatile sudbinu. Osnovna vrijednost Reinerovih karikatura leži u činjenici da su autentični proizvod vremena u kojem su nastale, te su kao takve nedjeljivi dio šireg društvenog konteksta kojeg su autori izložbe pokušali oživjeti.

STRIP: Manga osvaja Zapad

Japansko stripsko izdavaštvo doživjelo je pravu renesansu krajem prošlog stoljeća, a utjecaj mange brzo se proširio izvan granica Zemlje Izlazećeg Sunca. Svjetsko tržište suočeno je sa snažnim prodorom slikovnih priča s istoka, pa je sve više onih koji se pitaju što je manga i valja li to išta.

Ukratko – manga je japanski strip. Točnija definicija ipak bi bila: manga je jedan od najsnažnijih japanskih popkulturnih izvoznih proizvoda i jedna od najutjecajnijih škola stripa u svijetu. Likove mange karakteriziraju mala usta i velike oči, a kosa im je uglavnom neprirodne boje. U pravilu imaju prenaglašene emocije, pa im tako iz očiju teku rijeke suza dok plaču, osmijeh im zauzima više od polovine lica, a kad su bijesni, olujni oblaci ispunjavaju kadar.

Manga je blisko povezana s animeom, japanskim crtanim filmom koji obilježava relativno primitivna animacija, zbog čega akcijske scene često izgledaju kao kolaž statičnih likova iz mange iza kojih netko pomiče pozadinu. Zanimljivo je da su zbog premalo sredstava prvi japanski crtići stvarani upravo tom tehnikom, a kasnije je takva animacija postala zaštitni znak animea.

Manga i anime sjedinjeni su od samih početaka, kad je liječnik Osamu Tezuka sredinom 20. stoljeća predstavio strip "Astro Boy". Priča o robotu dječačkog izgleda postavila je pravila crtanja stilom mange, a "Astro Boy" postao je prvi strip čija je animirana inačica prikazana na nacionalnoj TV postaji Fuji.

Za "Astro Boyem" su kasnije poludjeli Amerikanci, nesvjesni da je taj mali robot nastao kao izravan odgovor na američki strip i crtane filmove Walta Disneya. Naime, nakon stoljeća kulturne izolacije mladi Japanci gutali su stripove koje su za II. svjetskog rata pripadnici američke vojske donosili u njihove luke. Mladog Tezuku posebno su fascinirale velike oči Bambija i Mikija Mausa, pa ih je parafrazirao crtajući Astro Boya. Takva disproporcija postala je standard u svijetu mange i animea, a danas se kao bumerang vraća zapadnjacima, koji je preuzimaju iz japanskih stripova...

Nakon što je profit od prodaje mange u SAD-u skočio sa 60 milijuna dolara u 2002. na čak 210 milijuna u 2007. godini, mangamanija se počela širiti na Europu. Stari kontinent, navikao na snažnu tradiciju francuske i belgijske škole stripa, pridošlice iz Japana dočekao je s mnogo većom skepsom.

Ipak, čini se da su Europljani podcijenili mangu. Polako postaje jasno da se dojam koji je ostavila prethodnica u obliku pokemona i digimona prilagođenih najmlađoj dobi nikako ne može generalizirati na cijelu školu japanskog stripa, koja u sebi krije mnoštvo žanrova i crtačkih stilova.

Raspon tema kojima se bave ovi japanski stripovi nepregledan je – ima tu nevinih dječjih priča, akcije, romantike, velikih epova i lascivnih svinjarija, a složene fabule mangi za odrasle mogu se mjeriti s ponajboljim sagama iz europskih radionica devete umjetnosti. Autori mangi, zvani mangake, u Japanu uživaju velik ugled i zvjezdani status, sličan onome kakav na Zapadu imaju nagrađivani prozni pisci. Taj podatak ne čudi ako uzmemo u obzir da manga s godišnjim prihodom između 4 i 5 milijardi američkih dolara čini najsnažniju granu japanske izdavačke industrije.

Zahvaljujući širokom spektru tema i odličnom target-marketingu, mangu u njezinoj domovini čitaju svi. Zapadnjake, navikle na stereotip dječaka sa stripom, mogao bi iznenaditi podatak da većina slikovnih priča na japanskim policama nikako nije primjerena za mlađe od 13 godina, a treba reći i da golem dio publike čine žene različitih profila – od školarki do poslovnih žena i kućanica. Razvojem multimedije raširilo se i područje u koje seže industrija mange, pa se danas brojni Japanci mogu pohvaliti pretplatom na svježe stripove u formatu prilagođenom čitanju na mobitelu, a sve više izdavača lansira i videoadaptacije svojih stripova preko youtubea.

Prodor japanske pop-kulture u zapadni mainstream snažno se odrazio i na filmsku industriju. Filmovi poput "Ringua" iz temelja mijenjaju percepciju horora, a kultnog Matrixa možda uopće ne bi bilo da se njegovi autori prethodno nisu zapalili za cyberpunk gledajući anime adaptaciju japanskog stripa "Ghost in the shell".

Prvi ozbiljniji susret s japanskim stilom crtanja hrvatska je publika imala krajem 90-ih, kada je HTV počeo prikazivati anime seriju Candy Candy. Odrastanje klinaca u novom mileniju obilježili su Pokemoni , a srca starijih generacija smekšao je oskarom nagrađeni anime Spirited Away.

Tek što smo se navikli na japanske crtiće, na red je došao strip. U svojem pohodu na globalno tržište slikovnih priča manga nije zaobišla Hrvatsku - na svjetsku histeriju promptno su reagirali domaći izdavači, koji u suradnji sa stranim nakladnicima lansiraju čitave biblioteke japanskog stripa. Srećom, mange ima dovoljno da svatko može naći ponešto za sebe.

Večernji list, 16.08.2008.

Ukratko...

Animirani film i strip

U galeriji Ulupuh u Tkalčićevoj ulici u Zagrebu od 4. do 12. lipnja 2008. održana je izložba Magde Dulčić. Naziv izložbe, tj. kovanica Animirani film i strip, upućuje posjetitelja na dva glavna medija kojima se Dulčić bavi, premda se njezina umjetnička aktivnost, kao i kod svake stvaralačke osobnosti, odvija i u drugim pravcima, poput ilustracije slikovnica, knjiga za djecu i školskih udžbenika. U relativno skučenom prostoru Galerije posjetiteljima je prikazan reprezentativan dio umjetničinih radova iz njezine karijere. Katalog izložbe sadrži tri opširna teksta koji dublje upoznaju posjetitelje s radom Magde Dulčić.

Izložba ULUPUH-a na temu Lik žene u ilustraciji, karikaturi, stripu i crtanom filmu

U Galeriji ULUPUH u Zagrebu je od 27.06. do 30.07.2008. bila postavljena tematska izložba *Lik žene u ilustraciji, karikaturi, stripu i crtanom filmu*. Između radova 25 članova sekcije ULUPUH-a su bili i radovi dva člana HDK - **Dragutina Dade Kovačevića** i **Darka Pavića Dajke**. (FK)

Joso od Karlovca na karlovačkim Danima piva

Dani piva u smiješnim karikaturama

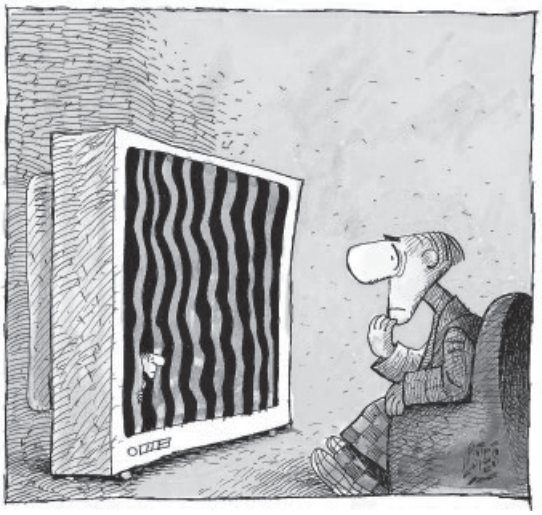
Borislav Josipović Joso od Karlovca tijekom Dana piva u Katzlerovu paviljonu izložio je svoje karikature vezane za pivarijadu. Karikaturist je u 40-ak godina šaljiva crtanja sudjelovao na izložbama karikatura diljem Europe, a jednom prilikom skoknuo je do Japana.

– Drago mi je da sam osvježio prostor Paviljona Katzler. Ljudi staju ispred izloga i smiju se. Godinama crtam karikature o Danima piva i sinula mi je ideja da ih ljudi bolje upoznaju – kaže Joso. (V. V.)

Drugi bijenale ilustracije

Od 3. lipnja do 27. srpnja u Klovićevim dvorima u Zagrebu održana je Međunarodna bijenalna izložba originalnih ilustracija knjiga za djecu i mladež i drugih originalnih ilustracija. Izložba je dijelom i natječajna - osim pozvanih umjetnika sudjeluju i autori izabrani putem javnog natječaja i autori prema izboru kustosa nacionalnih selekcija.

Na izložbi zivi i karikatura: bilo u ilustracijama za djecu koje su mnogobrojne među autorima iz svijeta, bilo u ostalim temama. Od deklariranih karikaturista sudjeluje Mojimir Mihatov. A naglašeno karikaturalnih intonacija ima kod Junakovića, Alema Ćurina i Danijela Srdareva. (FK)

BLATO 2008: Zlatna drača, Nikola Listeš

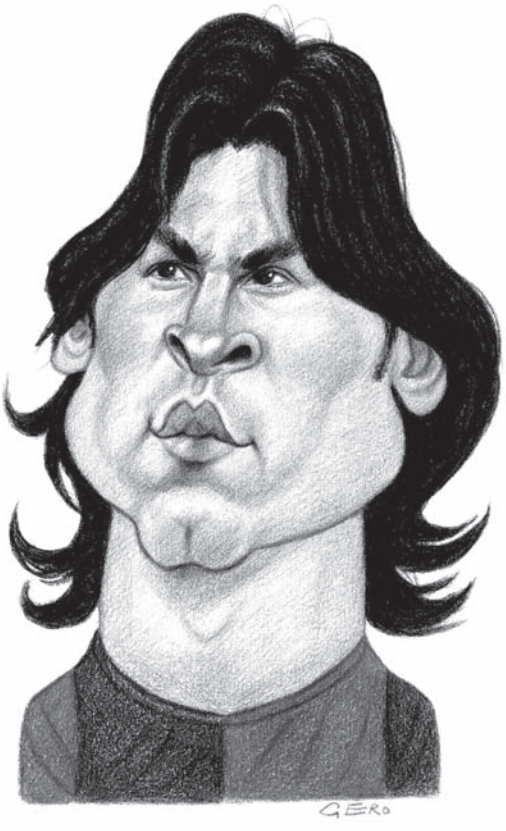
EU kasni dvije godine

Često se žalimo na našu sporost, a što li se tek događa u Europskoj uniji!

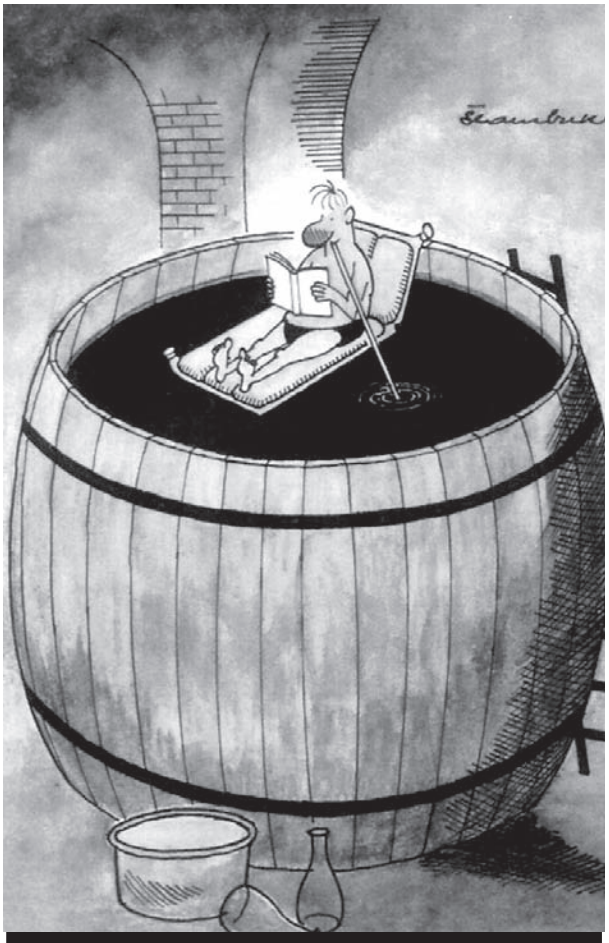
Naš član Miroslav Gerenčer Gero je nakon dvije godine primio i službenu potvrdu da je na festivalu karikature u rumunjskom gradu Calarasi osvojio 2006. godine prvu nagradu za portretnu karikaturu proslavljenog američkog glumca Jacka Nicholsona.

Ako im je trebalo dvije godine za slanje diplome, koliko će im tek trebati da isplate novčanu nagradu?

Kašnjenje vijesti iz Rumunjske prouzrokovalo je i pogrešno bodovanje za Oskariku 2006 (najuspješniji član HDK na međunarodnim festivalima karikature). S bodovima za prvu nagradu u Calarasiju Miroslav Gerenčer bi bio dobitnik Oskarike za 2006. godinu (bodovi za Oskariku 2006 prikupljani su do travnja 2007.godine). Bravo Gero, fuj Calarasi !

Miroslav Gerenčer GERO: Lionel Messi

U zdravlje!

Izložba karikatura Davora Štambuka

U četvrtak, 18.09.2008. s početkom u 19 sati, otvorena je u prostorijama Francuskog instituta u Zagrebu izložba karikatura proslavljenog hrvatskog karikaturista Davora Štambuka pod nazivom 'U zdravlje!'.

U šezdesetak karikatura, tradicionalno bez teksta, autor je na najbolji način izrekao svoj pogled na vino, ljubav, ljubav prema vinu, ljubav prema ljubavi...

U ovodnom se govoru autor obratio prisutnima evocirajući uspomene na početke svojih 'francuskih dana' te naglasio važnost koju vino ima u svakodnevnom životu u Francuskoj potkrijepivši to anegdotom kada je jednom prilikom u restoranu u Francuskoj zatražio čašu mlijeka, dobio je povratno pitanje: 'Želite li čašu bijelog ili crnog?'

Brojni poznati uzvanici su nazočili ovom događaju što dovoljno govori o autorovu ugledu i statusu unutar zagrebačke (a i hrvatske) kulturne scene.

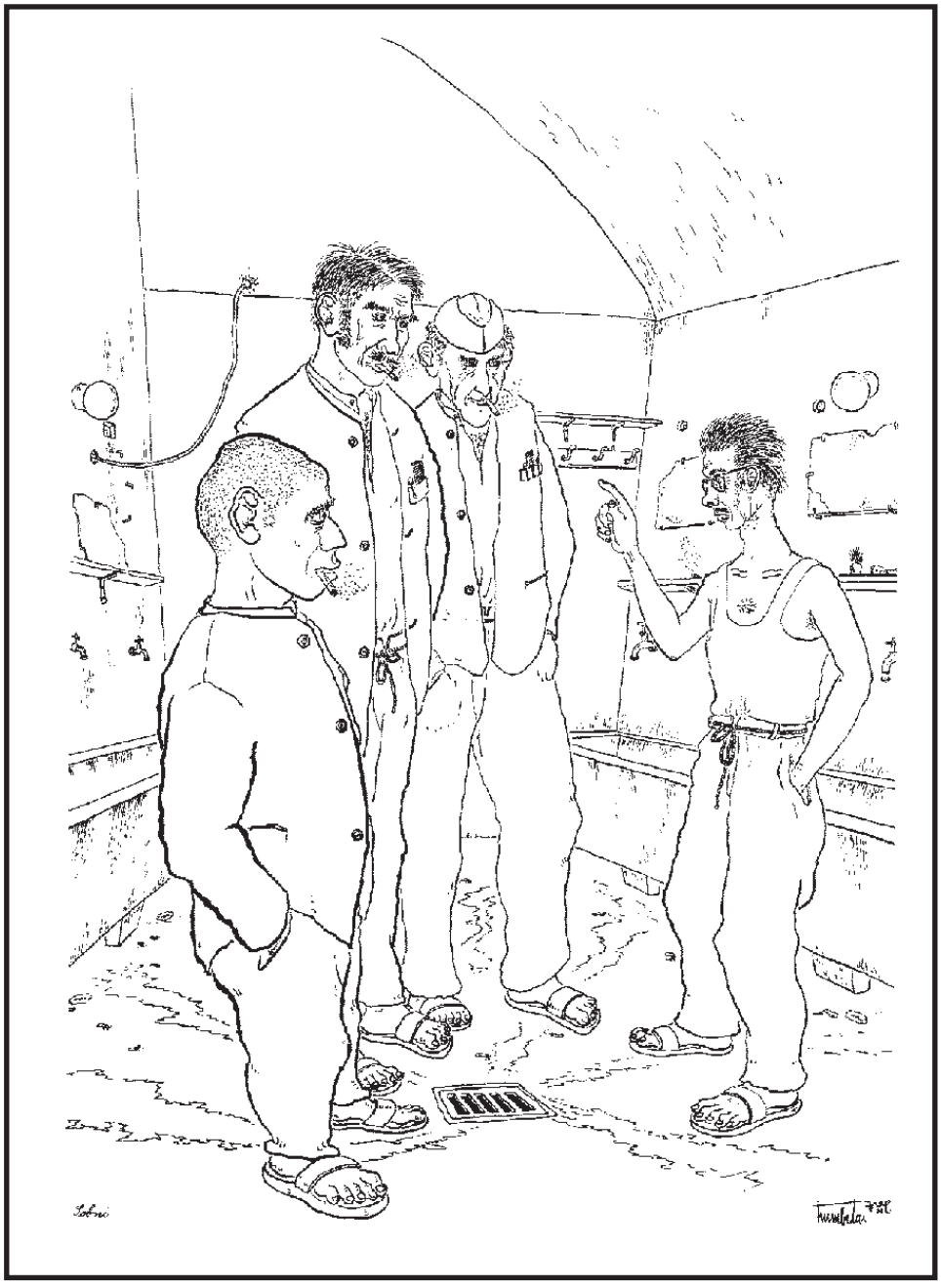
LJUDSKO SMETIŠTE

IZLOŽBA TRUMBETAŠEVIH CRTEŽA IZ STARE GRADIŠKE

U galeriji Hrvatske kulturne zaklade («Hrvatsko slovo«) u Zagrebu, tijekom ožujka održana je izložba crteža Dragutina Trumbetaša (člana HDK), koji će "zasigurno zauzeti dostojno mjesto u povijesti hrvatskog slikarstva, grafike. U svom radu imao je više uzora, a najvažniji su poticaji Hegedušića, Grosza i dr. No, Trumbetašu je uspjelo naći vlastiti stil, svoje vlastite teme, svoje vlastite poruke."

U katalogu izložbe Stjepan Šulek piše: "Dragutin Trumbetaš svrstava se među ljude koji svaki svoj životni doživljaj na bilo koji način stvaralački izraze. On već desetljećima marljivo crta, piše drame, pjesme i romane, gunđa, vozi bicikl po Turopolju, skuplja zapise, dokumente, tuđe doživljaje kako nebi nestali bez traga. Često je bio na crnoj listi i to ga nikad nije pokolebalo da stane, da prestane opisivati tužni život oko sebe, a i poneke vesele doživljaje. Njemu se uvijek znala "upaliti lampica", koja mu je osvjetljavala put. Znao se izvlačiti iz opasnih situacija i ići dalje svojim putom: crtati ljudsku bijedu, opisivati smiješne situacije, pisati i risati balade o gastarbajterskom životu u Njemačkoj. Taj tvorac "gastajbajterske mitologije", slikar radnika i rada, kako su ga već davno prepoznali, čovjek koji je preko otuđenja tražio ljudski i umjetnički dijalog sa svijetom oko sebe, morao je doživjeti pakao Stare Gradiške. Taj pakao opisao je u drami "Lopov", a slikama ga predočio u ciklusu pod nazivom "Ljudsko smetište", koji je već bio izložen u Berlinu, Hamburgu, Velikoj Gorici. ..."

Dragutin Trumbetaš rođen je 1. siječnja 1938. u Velikoj Mlaki kraj Velike Gorice u plemenitaškoj obitelji roditelja poljodjelaca.

ODJECI S FESTIVALA

KYOTO 2008, Japan

tema: globalno zagrijavanje

Gold Prize: Martin Honeysett - Engleska
Silver Prize: Ashmarin Stanislav - Rusija
Bronze Prizes:Ross Thompson - Englleska

Priznanja: Pawel Kuczynski - Poljska
Shahrokh Heidari - Iran

GRAZ 2008, Austrija

tema: nogomet

Kategorija: HUMOR
1st place: Wolfgang Horsch, Njemačka
2nd place: Wilfried Küfen, Njemačka
3rd place: Damir Novak, HDK

Kategorija: PORTRET KARIKATURA
1st place: Jerry Cheung, Hong Kong
2nd place: Frank Hoppmann, Njemačka
3rd place: Alfredo Sabat, Argentina

JONZAC 2008, Francuska

1.NAGRADA (četri autora):
Jean - Martial Dubois (Francuska):
" Prix du Cognac"
Michel Pichon(Francuska):
"Prix du Pineau"
Tony Houbrechts (Belgija):
" Prix du Vin de Pays"
Davor Stambuk (HDK):
" Prix de la Forme"

POSEBNA PRIZNANJA
Lasserpe (Francuska), Willem Henkes (Pays-Bas), Efthimiadis Anthanassios (Grčka), Masoud Ziaiei Zardkhashoei (Iran), Marcin Bondarowicz (Poljska), Radek Steska (Češka), Daniela Zacharova (Slovačka)

LONDON 2008, Engleska

Ken Sprague Fund / tema: ekologija

1st Prize: Mikhail Zlatkovsky / Rusija
2nd Prize: Constantin Ciosu / Rumunjska
3rd Prize: Tawan Chuntraskawvong / Tajiland
Priznanja: S. Ashmarin (Rusija), Stefano Gamboni (Italija), Igor Kondenko (Ukraina), Mahmood Nazari (Iran), Raed Khalil (Sirija), 'Sidao' (Brazil), Wassily Alexandrov (Rusija), Thom Dean (Indonezija), V. Druzhinin (Rusija), Ilya Katz (Izrael), Bahman Jalali Nokandeh (Iran), Milan Bukovac (Srbija), Bernard Bouton (Francuska), Oleg Goutsol (Ukraina), Vladimir Kazanevsky (Ukraina), Wolfgang Leder (Njemačka), Kate Evans (Engleska), Martono (Indonezija), Cristina Barnazzini (Italija), Branko Ilić (HDK)

STUTTGART 2008, Njemačka

700 karikaturista iz 70 zemalja
tema : svijet vina

1. Preis Steffen Butz, Njemačka
2. Preis Oton Anton Reisinger (HDK)
3. Preis Agim Sulaj, Italija
Special Prizes:
BECK (Njemačka), Christo Komarnitzki, (Bugarska), Jean-André Lavill (Francuska), Thomas Plaßmann (Njemačka), Ugo Sajini, (Italija), André Sedlaczek (Njemačka), Ross Thomson (Engleska), Cristian Topan, (Rumunjska), Norbert Van Yperzeele (Belgija)
Martin Zak (Njemačka)

*PRAG 2008, **Češka***

For pro FOR
tema: prozor oči zgrade

301 karikatura, 146 autora, 35 zemalja
Winners
1st place: Zygmunt Zaradkiewicz - Poljska
2nd place: Břetislav Kovařik - Češka
3rd place: Slawomir Luczynski - Poljska
4th place: Goran Markovic - Srbija
5th place: Bobo Perneck - Slovačka

ZIELENA GORA 2008, Poljska

tema: NAFTA I PRIRODNI PLIN
411 karikatura, 182 autora, 40 zemalja

Grand Prix: Alessandro Gatto - Italija
1st place: Zygmunt Zaradkiewicz - Poljska
2nd place: Witold Mysyrowicz - Poljska
3rd place: Marian Avramescu - Rumunjska
Special Prizes:
Grzegorz Szumowski (Poljska), Shahrokh Heidari (Iran), Maciej Trzepałka (Poljska) , Dre Mathijs (Belgija), Małgorzata Tabaka (Poljska), Sławomir Łuczyński (Poljska), Bretislav Kovarik (Češka), Rumen Dragostinov (Bugarska), Ross Thomson (Engleska)

DAEJEON 2008, Koreja

Grand Prize:
Pavel Constantin / Rumunjska
Gold Prize:
Muhittin Koroglu / Turska
Silver Prizes:
Kikuchi Masafumi / Japan , Valentin Druzinin) / Rusija
Bronze Prizes:
Won Jeong Eun / Koreja , Constantin Ciosu / Rumunjska, Sun Shen Ying / Kina , Yuriy Kosobukin / Ukrajina
Special Prizes:
Babic Sava / Srbija , Shin Joong Seok / Koreja, Hafiz Nesiroglu / Azerbejdžan, Bahman Jalali Nokandeh / Iran

NASREDDIN HODJA 2008, Turska

Grand Prize :
Arif Sutristanto – *Indonezija*

Honour Prize :
Musa Gümüş **–** Turska, Agim Sulaj **–** Italija, Shahrokh Heidari **–** Iran, Alessandro Gatto - Italija

Special Prizes:
Serdar Günbilen – Turska, Ertan Sertöz Turska, Grzegorz Szumovski – Poljska, Milko Dikov – Bugarska, Ismet Lokman – Turska, George Licurici – Rumunjska, Feng Gui Bo Çin - Kina , Nam Myung Lae – Koreja, Luka Lugator – Crna Gora, Mahmood Nazari – Iran, Vladimir Kazanevsky – Ukrajina, Angel Boligan – Meksiko, Enrico Junqueira Ayres – Brazil, Ali Agahey - Iran, Yang Xiang Yu – Kina, Goran Divac – Sırbistan / Srbija, Pawel Kuczynsky – Poljska , Zhi Dong Zeng – Kina, Lubomir Mihailov – Bugarska

BOUCHEUT 2008, Belgija

tema: okus

1. Prize George Van Raemdonck: Pawel Kuczynski / Poljska
2. Prize: Rahim Baggal Asghari / Iran
3. Prize: Pol Leurs / Luksemburg
4. Prize: Willem Govaerts / Belgija
5. Prize: Stefaan Profijn / Belgija
6. Prize: Tony Tasco / Belgija
7. Prize: Luc Vernimmen / Belgija

BLATO 2008, Korčula

Tema: svijet televizije i kompjutera

Zlatna drača (karikaturistu sa mora):
Nikola Listeš
Zlatna kost (karikaturistu sa kopna):
Branko Medak
Zlatni ježinac (karikaturistu iz inozemstva):
Erdogan Basol (Turska)

ŠALJEMO NA FESTIVALE

rok HDK / IZLOŽBA	***IZLOŽBA***	***TEMA***	***FORMAT BR. RADOVA***
25.09. 31.10.	1er. Salón Internacional del Humor, Mazatlán 2008. Instituto Municipal de Cultura, Turismo y Arte de Mazatlán Avenida. Miguel Alemán 203, Colonia Centro, C.P. 82000 Mazatlán, Sinaloa, MEXICO	USA (United States of America)	A4 max.3
23.10. 01.11.	ULUPUDS, (Zlatni osmeh), TERAZIJE 26/II, 11000 BEOGRAD, SRBIJA www.ulupuds.org.yu	TRADICIJA I NAPREDAK	A4 neograničen
23.10. 05.11.	Stuttgart Marketing GmbH, STUTTGART AWARD 2009 Lautenschlagerstrasse 3, 70173 Stuttgart, DEUTCHLAND www.stuttgart-award.com	STRAST ZA PUTOVANJEM	min.A4 - max. A3 max.3
30.10. 10.11.	The County Center for Preservation and Promotion of Traditional Culture Braila,, Piata Traian 2, 810153 Braila, ROMANIA	LJUBAV	min.A4 - max. A3 max.5
25.12. 12.01.	INTERNATIONAL CARTOONFESTIVAL Cultuurecentrum Knokke Heist vzw, Meerlaan 32, B-8300 KNOKKE HEIST, BELGIUM	SLOBODNA	min. A4 - max A3 max. 5 radova
29.01. 15.02.	EURO-KARTOENALE Waregemsesteenweg 113, B-9770 Kruishoutem BELGIUM www.ecc-kruishoutem.be	PIJESAK I ŠLJUNAK (kao industrijski materijal)	A4 max. 5 radova
12.02. 25.02.	Miroslaw Krzyskow (Konkurs), ul. Powstancow Warszawy 10/1, 11-400 Ketrzyn, POLAND	ŽENA	max. A3 max.2 rada
15.01. 31.01.	World Press Cartoon AP. 1179 EC Picoas, 1050-001 Lisboa – PORTUGAL www.worldpresscartoon.com	1. PORTRET KARIKATURA 2. GAG KARIKATURA 3. REDAKCIJ. KARIKATURA	max. A3 jedan rad po kategoriji
04.06. 30.06.	DAEJEON INT´L CARTOON INSTITUTE 450, Wolpyongdong, Daejeon city, 302-280 Seoul, KOREA www.dicaco.com	1. SLOBODNA 2. OBIČAJI / KOSTIMI (Customs / Costume)	max. A3 max.4 po temi

SAMOSTALNO SLANJE NA FESTIVALE (isključivo e-mailom)

PRIMAJU DO	PRAVILA PROČITAJ NA	TEMA	**DRŽAVA**
13.10.	www.barakaldo.org/barakaldo/html/eventos/hermes/index.html	NOVE TEHNOLOGIJE	ŠPANJOLSKA
cijelu godinu / mjese. nagrade	http://caricaturque.blogspot.com/2008/01/nature-man-contest-2008-drought-and.html	NESTAŠICA I VODA	TURSKA

SINALOA, Meksiko

Primaju kvalitetne kopije i radove printane na PC-u. Katalog ? Nagrade 2.000, 1.500 i 1.000 USA $. Karikature se mogu slati i e-mailom na camino3@prodigy.net.mx. Entry Form na: www.canadiancartoonists.com/news_contests_Salon_Mazatlan.html

BEOGRAD, Srbija

Nagrade 600, 400 i 300 EURa. Katalog za najbolje (autore koji se kvalificiraju na izložbu). Pored originala primaju printane radove i kvalitetne fotokopije. Radove ne vraćaju.

STUTTGART, Njemačka

Nagrade 5.000, 3.000 i 2.000 EUR+ posebna priznanja. Katalog za izložene, a radove vraćaju na poseban zahtjev. Radovi se mogu slati i e-mailom na stuttgart-award@stuttgart-tourist.de (pročitaj upute na internetu).

BRAILA, Rumunjska

Nagrade: 1.500, 1.000, 800, 500, 300 (3X) EUR. Karikature ne vraćaju, a selektirani autori dobivaju katalog. Mole kratku biografiju.

KNOKKE-HEIST, Belgija

Primaju nenagrađivane radove, a najbolje nagrađuju s 3.500, 2.000, 1.250 i 500 EURa. Obavezan Entry Form. Katalog za najbolje autore, a karikature vraćaju ako tako upišete u Entry Formu.

KRUISHOUTEM, Belgija

Nagrade: 1.600, 1.400, 1.200 I 750 EUR. Radove vraćaju na pismeni zahtjev, a ako želite katalog uz karikature pošaljite 6 kupona "international reply" (kupite u pošti). Tema je vađenje, primjena pijeska (šljunka) kao industrijskog materijala. Znači da kao tema - pustinja i plaža otpadaju…

KETRZYN, Poljska

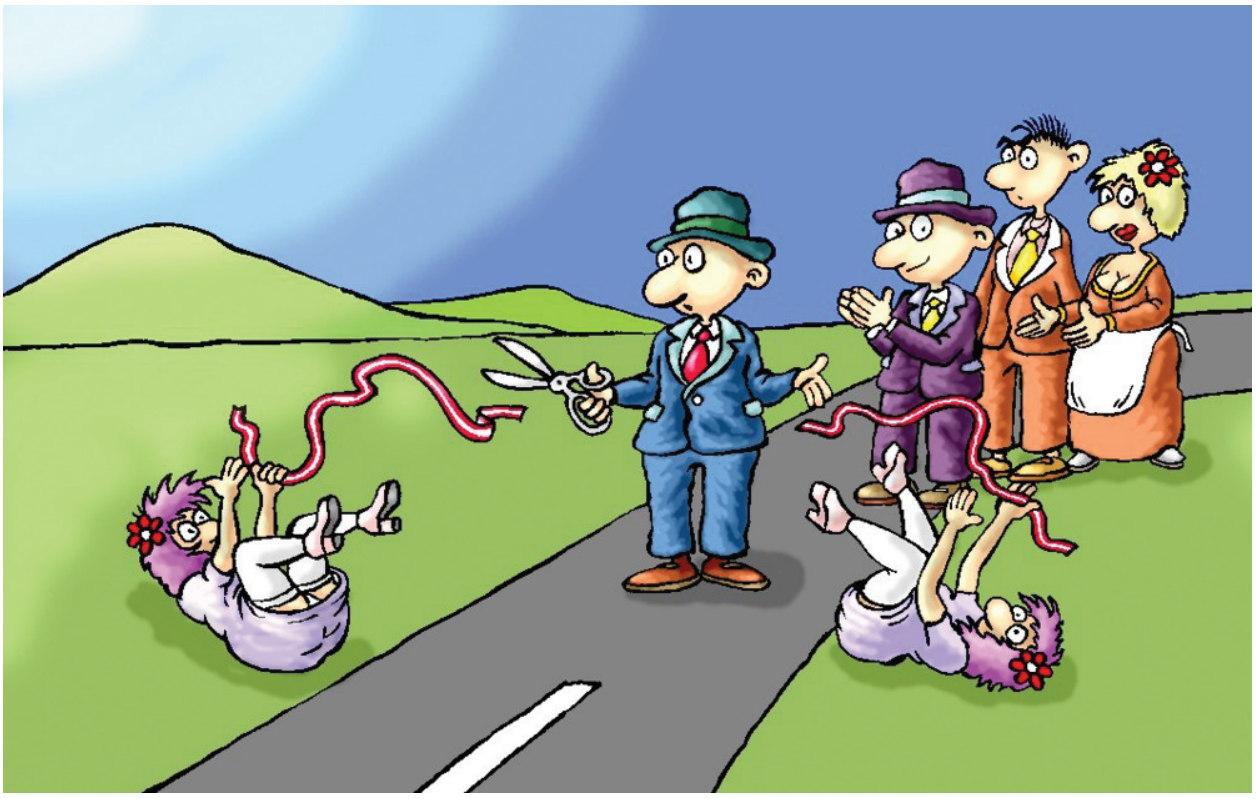
Dva rada po kategoriji (crtež/satira). Mole biografiju. Nagrade neočekivane i originalne. Katalog za najbolje.

LISABON, Portugal

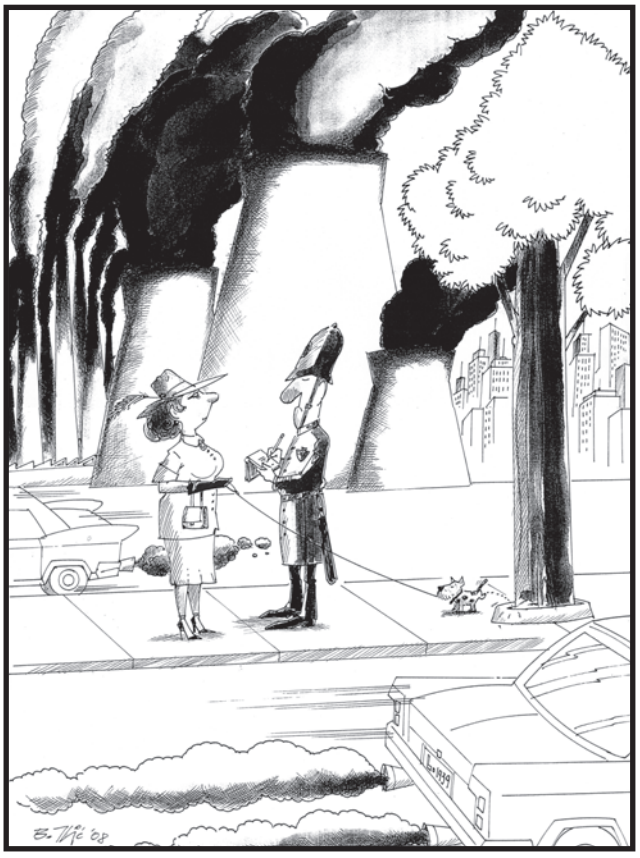
Primaju karikature objavljene tijekom 2008.godine, a treba poslati: stranicu s objavljenom karikaturom i prvu stranicu s zaglavljem. Nagrade: 20.000 EUR (grand prix) i u svakoj kategoriji po 5.000, 2.500 i 1.000 EUR-a. Katalog (1,3 kg) za kvalificirane autore. Primaju printane karikature s potpisom.
Entry Form : www.feedmerecords.com/ENTRY_FORM_WPC2009.pdf

DAEJEON, Koreja

Katalog selektiranima (300). Nagrade 3.000, 1.000 , 500 (2), 300 (3) $. Radove ne vraćaju

DAMASK 2008: Posebno priznanje, Damir Novak

KEN SPRAGUE FUND, LONDON 2008:
Posebno priznanje, Branko Ilić

BLATO 2008:
Zlatna kost, Branko Medak

- MOLIMO, DAJTE NAM BOCU ISTOG PIĆA KAO NJIHOVO.

STUTTGART 2008: Druga nagrada, Otto Reisinger